

Inventaris

ERFGOEDOBJECT

Meergezinswoning in eclectische stijl

bouwkundig element

ID: 6853 **URI:** <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/6853>

- Antwerpen Harmoniestraat 112-114
- Meergezinswoning in eclectische stijl
- [Bekijk alle beelden in de beeldbank > \(https://beeldbank.onroenderfgoed.be/images?sort=type&erfgoedobject=https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/6853\)](https://beeldbank.onroenderfgoed.be/images?sort=type&erfgoedobject=https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/6853)

Juridische gevolgen

- is aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed Meergezinswoning in eclectische stijl
(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/100395>)
Deze vaststelling is geldig sinds 29-03-2019
- is aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed Burgerhuis in eclectische stijl
(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/52525>)
Deze vaststelling was geldig van 24-09-2009 tot 29-03-2019

Provincie

Antwerpen

Gemeente

Antwerpen

Deelgemeente

Antwerpen

Straat

Harmoniestraat

Locatie

Harmoniestraat 112-114 (Antwerpen)

Nauwkeurigheid zone

Tot op 15m

Oppervlakte zone

281m²

Bewaringstoestand

Bewaard

Erfgoedwaarde

Aanwezig

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/gebeurtenissen/1154>) (geografische inventarisatie: van 01-01-2015 tot 31-12-2019)

Inventarisatie bouwkundig erfgoed Antwerpen

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/gebeurtenissen/902>) (geografische inventarisatie: van 01-01-1975 tot 31-12-1992)

Kenmerkgroep 1

Typologie: meergezinswoningen (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/284>)

Datering: voor WO I (<https://id.erfgoed.net/thesauri/dateringen/1068>)

Stijl: eclecticisme (https://id.erfgoed.net/thesauri/stijlen_en_culturen/29)

Smets, Romain (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/personen/9555>) (Ontwerper)

Wuyts, Charles (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/personen/6041>) (Ontwerper)

Berchemsche Bouwhandel (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/personen/10384>) (Uitvoerder)

Kenmerkgroep 2

Typologie: maneges (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/277>)

Beschrijving

Meergezinswoning in eclectische stijl gebouwd in opdracht van Isidore Jacob Boutems, naar een ontwerp door de architect Charles Wuyts uit 1912. De Naamlooze Maatschappij "Berchemsche Bouwhandel", een bouwbedrijf, hypotheek- krediet- en spaarkas, stond in voor de bouw. Tot het oorspronkelijke bouwprogramma behoorde een achterliggende overdekte binnenplaats onder een dakspant uit ijzer en glas, en een ruime werkplaats met ijzeren structuur en centrale vide van twee, mogelijk drie bouwlagen onder een plat dak. In 1914 liet Boutems door bouwmeester-aannemer Romain Smets achter de rechts aanpalende woning een rijsschool met piste voor ruiters en een speelzaal optrekken. Later dat jaar voegde aannemer Louis Mason-Thys paardenstallen met een tiental boxen toe tussen het hoofgebouw en de overdekte binnenplaats. De overdekte binnenplaats, de werkplaats, de rijsschool en de paardenstallen zijn inmiddels verdwenen.

Het complex Boutems is representatief voor de vroege realisaties van de bouw- en hypotheekmaatschappij "Berchemsche Bouwhandel", met maatschappelijke zetel (<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/10919>) aan het Frederik de Merodeplein, waaraan Charles Wuyts sinds de oprichting in 1909 als architect verbonden was. De architectuur is verwant met de talrijke burger- of opbrengsthuisen die in de jaren vóór de Eerste

Wereldoorlog tot stand kwamen. De maatschappij was in de jaren 1910 tot 1930 vooral actief met de bouw van rijwoningen in de wijk Zurenborg, en de gemeenten Berchem en

Borgerhout.

Met een gevelbreedte van vijf traveeën, omvat de rijwoning drie bouwlagen onder een pseudo-mansarde. De lijstgevel heeft een parement uit roomkleurige Silezische bakken, geaccentueerd door rode en zwarte baksteen voor speklagen, ontlastingsbogen en de fries. Witte natuursteen is gebruikt voor de puilijst, balkons, vensterposten, hoekblokken, entablementen, sluitstenen en onderdorpels, en blauwe hardsteen voor de plint en lekdrempels. Geleed door de puilijst en symmetrisch van opzet, legt de compositie de klemtoon op de drie traveeën brede middenpartij. Deze wordt op begane grond en eerste verdieping gemarkeerd door drielichten en een balkon met consoles, waarvan de balustrade is verwijderd. Het portaal en de inrijpoort, en Franse balkons met gebuikte ijzeren borstwering, accentueren de zijtraveeën. Verder beantwoordt de opstand aan een regelmatig ordonnantiëdschema, met registers van korf- en steekbogige vensteropeningen. Een houten kroonlijst op fijne consoles, boven een baksteenfries in dambordpatroon, vormt de gevelbeëindiging; dakkapellen met driehoekig fronton. Het houten schrijnwerk van de inkomdeur en vensters is bewaard, de inrijpoort volgens de bouwplannen met art-nouveau-smeedwerk is vernieuwd.

De plattegrond beantwoordt volgens de bouwplannen aan de klassieke typologie van het burgerhuis, dat uit een hoofdvolume en een smalle achterbouw in entresol bestaat, ontsloten door de zijdelings ingeplante inkom- en traphal. Met de koetspoort in de rechtertravee, beslaat een enfilade van salon, eetkamer en veranda de begane grond, geflankeerd door de keuken annex pomphuis en wc in de achterbouw. De eerste verdieping vormt een autonoom appartement, dat eveneens uit een salon, eetkamer en veranda met bovenlicht bestaat, twee slaapkamers waarvan een met balkon, een badkamer en keuken annex pomphuis en wc in de achterbouw. Op de tweede verdieping bevinden zich vier slaapkamers en een badkamer, vermoedelijk horend bij het gelijkvloerse appartement; het dakniveau herbergt vijf mansardekamers.

- Stadsarchief Antwerpen, bouwdossiers 1912#2496, 1914#4997 en 1914#5568.

Auteurs: Braeken, Jo (<https://id.erfgoed.net/auteurs/77>)

Datum: 2016

De tekst wordt ter beschikking gesteld door: Agentschap Onroerend Erfgoed (AOE) (<https://id.erfgoed.net/auteurs/501>)

[Bekijk alle teksten \(/erfgoedobjecten/6853/teksten\)](/erfgoedobjecten/6853/teksten)

Relaties

Is deel van

Harmoniestraat (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/themas/11716>)

Je kan deze pagina citeren als:

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2026: *Meergezinswoning in eclectische stijl* [online],
<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/6853>
(<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/6853>) (geraadpleegd op 10 augustus 2026).

Beheerder fiche: **Stad Antwerpen**

Contact

Heb je een vraag of opmerking over deze fiche?
Meld het ons via het contactformulier (/contact?
uri=https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/6853).

Onroenderfgoed.be is een officiële website van de Vlaamse overheid

uitgegeven door het agentschap Onroerend Erfgoed
(<https://www.onroenderfgoed.be/>)

Privacyverklaring

(<https://www.onroenderfgoed.be/privacyverklaring>)

Juridische informatie

(<https://www.onroenderfgoed.be/juridische-informatie>)

Agentschap
Onroerend
Erfgoed

(/)

Inventaris

ERFGOEDOBJECT

Pennsylvania Foundation

bouwkundig element

ID: 7187 **URI:** <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/7187>

- Antwerpen Lange Lozanastraat 183

Juridische gevolgen

- is aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed Pennsylvania Foundation (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/101898>)
Deze vaststelling is geldig sinds 29-03-2019
- is aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed Weeshuis Pensylvania Foundation (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/58813>)
Deze vaststelling was geldig van 19-11-2011 tot 29-03-2019

Provincie

Antwerpen

Gemeente

Antwerpen

Deelgemeente

Antwerpen

Straat

Lange Lozanastraat

Locatie

Lange Lozanastraat 183 (Antwerpen)

Nauwkeurigheid zone

Tot op 15m

Oppervlakte zone

2 218m²

Bewaringstoestand

Bewaard

Erfgoedwaarde

Aanwezig

Typologie: villa's (bouwkundig erfgoed) (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/468>),
weeshuizen (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/506>)

Datering: vierde kwart 19de eeuw (<https://id.erfgoed.net/thesauri/dateringen/1066>)

Stijl: neotraditioneel (<https://id.erfgoed.net/thesauri/stijlen-en-culturen/21>)

Rosseels, Daniël (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/personen/4256>) (Ontwerper)

Herinventarisatie stad Antwerpen architectuur 20ste eeuw

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/gebeurtenissen/1154>) (geografische inventarisatie: van 01-01-2015 tot 31-12-2019)

Inventarisatie bouwkundig erfgoed Antwerpen

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/gebeurtenissen/902>) (geografische inventarisatie: van 01-01-1975 tot 31-12-1992)

Beschrijving

Villa in neotraditionele stijl te dateren in het laatste kwart van de 19de eeuw. Het bouwdoossier werd niet teruggevonden, opdrachtgever, ontwerper noch aannemer zijn gekend. Omgevormd tot protestants meisjesweeshuis, wordt het gebouw in 1913 aan de achterzijde uitgebreid met een washuis naar een ontwerp door de architect Daniël Rosseels. Deze filantropische instelling van de Duitse gemeenschap, wordt vermoedelijk tijdens de Eerste Wereldoorlog (1915) overgenomen door het Bestuur der Burgerlijke Godshuizen als tehuis voor zwakke kinderen onder de benaming "Prins Leopold". Volgens een gedenkplaat in de hal dateert de stichting van de huidige "Pennsylvania Foundation" uit 1920-1922. De Commissie van Openbare Onderstand bracht hier in 1933 weesjongens van 8 tot 14 jaar onder. Vandaag huisvest het gebouw een Centrum voor Bijzondere Jeugdzorg.

De villa is vrijstaand ingeplant te midden van een ruime tuin, centraal in het bouwblok gevormd door Lange Lozanastraat, Van Schoonbekestraat, Schulstraat en Harmoniestraat. Het gebouw beantwoordt aan de perfect symmetrische opbouw van het neo-Palladiaanse landhuis, opgetrokken op een quasi vierkante plattegrond, en bepaald door een kruisvormig assenstelsel met centrale vestibule. Met een gevelzijde van telkens vijf traveeën, omvat het volume een souterrain twee bouwlagen en een mezzanine onder een schilddak. De lijstgevels hebben een parement uit rood baksteenmetselwerk met smeedijzeren sierankers, en gebruik van witte natuursteen en blauwe hardsteen voor de plint, speklagen, waterlijsten, kraag- en dekstenen. De compositie van drie van de vier gevelzijden legt de klemtoon op het middenrisaliet, telkens bekroond door een puntgeveltje. De hoofdgevel gericht op de tuin wordt gemarkeerd door het rondboogportaal met waterlijst en trappenbordes, en een bekroning met rondbogig spaarveld op kraagstenen, schouderstukken en een overhoeks fiaal als topstuk; gevelsteen met opschrift "PENNSYLVANIA FOUNDATION". In de westelijke zijgevel tekent de traphal zich af, de oostelijke zijgevel wordt geaccentueerd door een twee bouwlagen hoge, erkervormige uitbouw met puntgevel, wellicht een 'inglenook', in beide gevallen geflankeerd door schoorstenen; eenvoudige achtergevel. Verder beantwoorden de opstanden aan een regelmatig ordonnatieschema, opgebouwd uit registers van rechthoekige vensters met tussendorpel en lekdrempel. Een klassiek hoofdstel met houten kroonlijst op consoles waartussen steigergaten vormt de gevelbeëindiging.

- Stadsarchief Antwerpen, bouwdoossier 1913#4716.

Auteurs: Braeken, Jo (<https://id.erfgoed.net/auteurs/77>)

Datum: 2017

De tekst wordt ter beschikking gesteld door: Agentschap Onroerend Erfgoed (AOE)
(<https://id.erfgoed.net/auteurs/501>)

[Bekijk alle teksten \(/erfgoedobjecten/7187/teksten\)](/erfgoedobjecten/7187/teksten)

Relaties

Is deel van

Lange Lozanastraat (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/11777>)

Je kan deze pagina citeren als:

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2026: *Pennsylvania Foundation* [online],
<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/7187> (<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/7187>)
(geraadpleegd op 10 augustus 2026).

Beheerder fiche: **Stad Antwerpen**

Contact

Heb je een vraag of opmerking over deze fiche?
Meld het ons via het contactformulier
([/contact?](/contact?uri=https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/7187)
[uri=https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/7187](https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/7187)).

